

Gümnaasiumiaste 10.-12. klass

**Muuseumitundide külastamiseks on vajalik eelregistreerimine.
Tunnid on tellitavad teile sobival ajal ja laste vanusele vastavas pikkuses.**

Aastaringssed muuseumitunnid

TEEMA	MUUSEUMITUND/ PROGRAMM/KESTUS	SISU/TEGEVUS(ED)	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
Koolielu	Kikas kutsus kooli (1,5 tundi)	Astume näitusel „Kuke kannul kooliteel” läbi sajandite, mil Eesti talulastele on kirjatarkust jagatud. Räägime, kuidas kool, õppimine, haridus ja haritus Eestimaal on aja jooksul muutnud. Vanas klassitoas õpime talulaste kombel, aga arutleme ka, milliseks võiks kool muutuda tulevikus.	Eesti ajalugu 2.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Eesti (rahva)kultuuri- tegelased	Eesti kirjanduse lätetel (1,5 tundi)	Tutvustatakse kirjandusliku ekspositsiooni kaudu Kristjan Jaak Petersoni ja Otto Wilhelm Masingu osa rahvusliku ilukirjanduse alguses ja seoseid Fr. R. Kreutzwaldi elu ja tegevusega. Töölehe täitmine raamat-stendide materjali põhjal õpetaja valikul. https://m.youtube.com/watch?v=eWxhwW6hWwo	Kirjandus, 10. klass.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
	Rahvaluule (1,5 tundi)	Tutvustatakse kirjandusliku ekspositsiooni kaudu rahvaluule kogujaid J. Hurt, Fr. R. Kreutzwald ja rahvaluule töötusi. Eepose mõiste. Väljapanek muuseumi kogudes olevatest eepostest. Töölehe täitmine raamat-stendide materjali põhjal õpetaja valikul.	Kirjandus, 10. klass.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

20. sajandi ajalugu, kodukoha lugu	1940. aastate valikud (45 minutit)	Meil kõigil tuleb teha elus palju valikuid, osa neist on olulisemad kui teised. Ajaloo õppimise mõte on otsustusvõime arendamine. Ajalugu annab võimaluse vaadata meie eelkäijate tehtud otsuste tulemusi. Muuseumitunnis mõtiskleme valikute üle, mis olid Võrumaa noortel 1940. aastatel. Ajastusse sisse elamiseks proovime astuda päris inimeste kingadesse, olgu see metsa läinud Alfred, Rootsi põgenenud Karl või koju jäänud August. Mõtleme, millised olid nende valikud ja mida meie nende asemel teeks. Meil on võimalus teada saada, mis neist sai. Vaatame metsavennapunkri sisustust ja eluolu ning metsavendluse kohta käivat ekspositsiooniosa.	Ajalugu, ühiskonnaõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5629 7354 Mirja.Ots@wi.ee vorumuuseum.ee
Rahvuskirjandus	Fr. R. Kreutzwaldi rahvuseepos "Kalevipoeg" (1 tund)	Tutvustatakse "Kalevipoega" ja tema kohta ajastus ning rahvuskirjanduses. Keskendutakse vastavalt õpetaja valikule järgmistele Fr. R. Kreutzwaldi tegevusega seotud teemadele: eesti keele arendaja, rahvusteaduste rajaja, noorte jõudude toetaja. Töölehtede täitmine: raamat-stendid ja kirjanduslik ekspositsioon. Väljapanek Kalevipoja edasiarendustest. Katkend etendusest A. Kivirähk "Kalevipoeg".	Kirjanduse 3. kursus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumikogud	Tulmest museaalini (1,5-2 tundi)	Muuseumi „köögi poolt“ tutvustav muuseumitund. Teeme praktiliselt läbi, kuidas ühest esemest/fotost/dokumendist saab muuseumiese ehk museaal. Tunni lõpuks valmib mininäitus.	Eesti ajalugu 1. Kirjandus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Muuseum kohvis (45 minutit)	Kohvritunnid sobivad ilmestama neid ajalootunde (ka teisi ainetunde), kus on juttu Eestist ja eestlastest. Programm elvadab koolitundi, tekitab huvi muuseumi ja seal hoiul olevate esemete vastu ning ärgitab lapsi ka oma ümbruskonnas huvilisema pilguga ringi vaatama, sest iga möödunud päev on ju juba ajalugu. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu 2. Inimeseõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Muinasjututund	Põhja konn (1,5 tundi)	Muinasjutu jutustamine, töötoas "Põrguneitsi varakamber" klaaspärlitest käepaela valmistamine	Eesti keel, kunstiõpetus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 5192 8199 marika.sepp@wi.ee lauluisa.ee
Muuseumitund	Kreutzwaldi looming (1 tund)	Tutvumine ekspositsiooniga: elumaja ja ait, animafilm "Naljakas härjamüümine"	Kirjandus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

Muuseumitund	Kalevipoeg (1 tund)	Tutvumine ekspositsiooniga, "Kalevipoja" etendusest katkendi vaatamine, töölehe täitmine.	Kirjandus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumitund	Teekond maailma otsa (1,5 tundi)	Tutvumine "Kalevipoja" 16. looga "Teekond maailma otsa", lauamängu mängimine, töötuba "Tarkuseraamat"	Kirjandus, kunstiõpetus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 5192 8199 marika.sepp@wi.ee lauluisa.ee
Muuseumitund	Fr. R. Kreutzwaldi elu ja looming	Tutvumine ekspositsiooniga	Kirjandus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800
Muuseumitund	Laulupidude traditsiooni sünd (1 tund)	Laulupidude traditsiooni sünni ja esimeste laulupidude tutvustamine.	Kultuurilugu.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

Rahvakalender ja tähtpäevad

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	SEPTEMBER			
september	Kohtukulli pilgu all (1,5 tundi)	Karilatsi vallakeskuse ametihooned on magasiait, valla- ning vaestemaja. Kes või mis on „kohtukull“, milliseid nimetatud hoonetest ta oma pilgu all hoidis, sellest tuleb juttu Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis. Lisaks rollimäng „Kohtuistung vallamajas“. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Tüdrukute õhtu (2 tundi)	Pruudikandidaadil tuleb oma käteosavust ämmale tõestada. Enne pulmi on mõrslal koos sõbrannadega sobiv tulla muuseumisse, et järele proovida, kas tulevane perenaine saab hakkama traditsiooniliste töödega. Noortel naistel tuleb tõestada enda oskusi mitmes talutoimetuses.	Inimeseõpetus. Ajalugu, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

september	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele. Võimalik on valida ka võrokeelne mänguvariant.	Eesti keel. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui sauna köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	OKTOOBER			
5.-9. oktoober	Leivanädal Karilatsis (1,5 tundi)	Suitsuhõngulises rehetas saad teadmise, kuidas leib on sajandeid eestlase lauale jõudnud. Käime läbi teekonna viljakülvist leivatüki suhupanekuni.	Kirjandus, ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
17.- 21. oktoober	Leib meie laual (1,5 tundi)	Leivapäeval õpime tundma erinevaid teravilju taimena ja terana; saame teada millisest teraviljast valmistatakse leiba, millisest saia, millisest putru, mida sööb hobune, mida lehm ja siga; proovime läbi tööd rehepeksust jahvatamiseni kiviaegsel ja taluaegsel viisil, maitseme kodus küpsetatud leiba.	Loodusõpetus, eesti keel, kehaline kasvatus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 56228538 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
oktoober	Kohtukulli pilgu all (1,5 tundi)	Karilatsi vallakeskuse ametihooned on magasiait, valla- ning vaestemaja. Kes või mis on „kohtukull“, milliseid nimetatud hoonetest ta oma pilgu all hoidis, sellest tuleb juttu Eesti talurahva omaavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis. Lisaks rollimäng „Kohtuistung vallamajas“. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
10. -14. oktoober	Lambapäev (1,5 tundi)	Lambapäeval saame tutvuda kõigega, mis päris lambal meile pakkuda on. Proovime kätt lambapügamisel (mitte päris lambal, vaid lambanahal), kraasime, tallame vokki ja kerime lõnga. Heidame pilgu peale villastele esemetele, mis meil muuseumis on.	Eesti keel, kunstiõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 56228538 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	NOVEMBER			
7.- 13. november	Võru keele nädal (1,5 tundi)	Võru keele nädalal kõnõlõmi võro keelen ja tutvumi võro kultuuriga. Mängimi muusõumi man võro keele mängu.	Eesti keel, võru keel.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 56228538 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
	DETSEMBER			
5.-22. detsember	Jõulud Mõniste Talurahvamuuseumis (2,5 tundi)	Meisterdame. Ringkäigu lõpuks on igale lapsele üllatus, tee ja piparkoogid.	Eesti keel, kehaline kasvatus, kunstiõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 56228538 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	JAANUAR			
9.- 31. jaanuar	Muuseumid ja arhiivid	Tutvume muuseumitöö telgitagustega: muuseumi fondides olevate esemete ning nende hoiustamistingimustega. Seletame lahti, miks on vajalik vanade esemete säilitamine ja külastajatele tutvustamine ning milline ese sobib museaaliks. Viime läbi näidiseseme seisukorra hindamise, kirjeldamise ja esmase ettevalmistamise hoiustamiseks.	Ajalugu, ühiskonnaõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 56228538 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
	VEEBRUAR			
22.-23. veebruar	Palju õnne, Eesti! (1,5 tund)	Karilatsi koolimajas rändame läbi saja aasta ning otsime esemeid, fotosid, sündmusi, mis jutustavad meie 100 aasta vanuse kodumaa ajaloost.	Ajalugu 2., ühiskonnaõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	MÄRTS			
1.- 31. märts	Suitsusauna kombestik (1,5 tundi)	Millised olid suitsusaunaga seotud uskumused; milliste puudega köeti suitsusauna; millised on suitsusauna tervitus ja tänusõnad; mis otstarbeks kasutati sauna veel peale ihu ja hinge harimise; mis on viht ja selle valmistamine; kuidas saadakse leili; mida ei tohiks kindlasti saunas teha ja miks; külastame päris suitsusauna ja proovime leili visata.	Eesti keel.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 56228538 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

	APRILL			
aprill	Kohtukulli pilgu all (1,5 tundi)	Karilatsi vallakeskuse ametihooned on magasiait, valla- ning vaestemaja. Kes või mis on „kohtukull“, milliseid nimetatud hoonetest ta oma pilgu all hoidis, sellest tuleb juttu Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis. Lisaks rollimäng „Kohtuistung vallamajas“. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu 2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
aprill	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele.	Eesti keel. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
aprill	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui sauna köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	MAI			
mai	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui sauna köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Tüdrukute õhtu (2 tundi)	Pruudikandidaadil tuleb oma käteosavust ämmale tõestada. Enne pulmi on mõrjsjal koos sõbrannadega sobiv tulla muuseumisse, et järele proovida, kas tulevane perenaine saab hakkama traditsiooniliste töödega. Noortel naistel tuleb tõestada enda oskusi mitmes talutoimetuses.	Inimeseõpetus. Ajalugu, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele.	Eesti keele I kursus „Keel ja ühiskond“. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

mai	Kohtukulli pilgu all (1,5 tundi)	Karilatsi vallakeskuse ametihooned on magasiait, valla- ning vaestemaja. Kes või mis on „kohtukull“, milliseid nimetatud hoonetest ta oma pilgu all hoidis, sellest tuleb juttu Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis. Lisaks rollimäng „Kohtuistung vallamajas“. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	JUUNI			
juuni	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui saun köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele.	Eesti keele I kursus „Keel ja ühiskond“. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee